

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Praxis Episcopalis

Piasecki, Paweł

Coloniae Agrippinae, 1620

De Clero Materiali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61608](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61608)

CAPVT IX.

Inquirenda de Clericis.

DE Clericis verò inuestiget potissimum.

An ad præscriptum peccata confiteantur, & Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumant.

An Missam singulis diebus audiant; & an celebranti inseruiant, & an tunc aliquid de officio recitent.

An Ecclesijs, quibus ascripti sunt, iugiter inseruiant.

An functiones peculiare de uotè exerceant.

An concionibus, & lectionibus sacris diebus festis intersint.

An doctrinam Christianam doceant. An Congregationem Clericorum frequentent.

An rectè legant, pronuncientuè, & An competenter, & perfectè scribant.

An litterarum studijs incumbant. An præferant ingenium, memori- am, capacitatem, & spem profectus pro ratione ætatis.

An, qui decimum quintum annum attingunt, libros præscriptos habeant. Cencil. Prouin. 1. cod.

An reuerentes, & obediens sint parentibus, Sacerdotibus, & magistris.

Alia præterea de moribus, &c. vt supra.

Et videat literas testimoniales Vicarij, Foranei, Parochi, Confessarij, Magistri, & Prioris Doctrinæ Christianæ.

Quantum verò ad litterarum examen, fiet secundum qualitatem personæ. Præcipuè verò videndum est, an intelligant linguam latinam, & fidei rudimenta teneant; & an Missæ inseruire ad præscriptum sciant.

CAPVT X.

Inquirenda de Clero in generali.

DE Clero autè in genere hæc inquirenda videntur. In primis verò iuxta regulam Apostoli.

An irreprehensibiliter conuersentur, id est absque graui, & notabili culpa. An sobrij. Quo circa inquirendum est. An sint potatores, seu ebriosi; an tabernas visitent; an commensationibus vacent: an bibendo, & comedendo sint dissoluti: an demum frugalitatem in Concilijs præscriptam seruent.

An ornati, id est, morigerati, & pruden-

tes. Quocirca solerter est pensandum, an pro ordinis, & officij sui ratione sint sufficientis literaturæ, & an etiam sint benè compositi.

An pudici in verbis, & in factis; vel an lasciuji, & inhonesti.

An hospitales, & cæteris misericordiz actibus dediti.

An creditum sibi gregem informet de credendis, atque agendis publicè, ac priuatim, & vnumquemque secundum exigentiam sui status.

Ad

Plura ex S. Dionysij Carthus. in opus. de regim. ad Timoth. 1. cap. 3.

An a liquē corporaliter, aut spiritua-
liter cādant, lædant, siue inordinatē af-
fligant.

An sint contentiosi.

An cupidi.

An domesticis suis efficaciter præ-
sint, taliter illos regendo quōd alijs ex-
emplares existant.

An etiam sint superbi, & iracundi:
& non potius humiles, mites, iusti, be-
nigni ac continentes.

Plura in
tit. de
vit.
& hon.
cler.
Insuper inquirendum est, an ea, ad
quæ ex Decretalibus obligantur, adim-
pleant; videlicet:

An arma deferant, an barbarinos cul-
tellos, siue similia: nisi fortē per loca
periculosa ad incutiendum terrorem la-
tronibus; & tunc cum facultate legi-
tima.

An comam relaxent; & an barbam
nutriant.

An ad bibendum se inuicem, vel alios
incitent.

An officia, siue cōmercia sēcularia po-
tissimum inhonesta exercent.

An Monasteria Monialium, absque
manifesta, ac rationabili causa frequen-
tare præsumant.

An cum mulieribus secundum iura
prohibitis morentur.

An nimis ioculatoribus, seu histrio-
nibus sint intenti.

An aleis, taxillisuē ludant; siue huius-
modi ludis intersint.

An vestimentorum, & ornamento-
rum superfuitates, preciositates, curio-
sitates, ac pompas deuitent.

An Tabellionatus officium exercent.

Amplius, quæ in Decreto habentur,
videlicet.

e. his i.
gitur
dist. 23.
cum ali-
js simi-
An a vulgari sēcularique vita seclusi
sint, atq; a vanitatibus, ac voluptatibus
mundi se abstineant, ita, vt neque pom-
pis intersint, neque spectaculis.

An publica conuiuia fogan; & pri-
uata, non solum pudica, sed etiam so-
bria colant.

An dolos, coniurationes, detractio-
nes, odium, indignationem, turpium lu-
crorum occupationes indignē deuitent.

An pro beneficijs medicinæ Dei, id
est, pro Sacramentis, & spiritualibus be-
nificijs, siue suffragijs pecuniam exi-
gant, aut suscipiant.

An negotiationi incumbant.

Et in summa, an abstineant non so-
lū ab ijs, quæ in se mala sunt: sed etiā
ab his, quæ speciem mali habent.

Plura etiam ex Sacro Concilio Tri-
dentino, ex Concilijs Prouincialibus, &
Diocesanis addi possent; quæ ex in-
quisitionibus de Canonico, Parocho, & Ca-
pellano elici possunt.

Præsertim verò Visitator videat, an
functiones etiā; ordinū minorum in v-
sum reductæ sint & an exercentur per
constitutos in illis ordinibus. Et consi-
deret, an minores ordines exercentibus
stipendia assignari possint. Videat etiā
an sit aliquis diuino ministerio ascrip-
tus, qui quæstum sordidum exercent, vel
mendicet.

Inquirat etiam diligenter de funeri-
bus, qua videlicet pietate, quo ordine,
quo tempore, quibus cæremonijs fiant;
& quam mercedē, elemosynamuē sa-
cerdotes exigāt, aut suscipiant; & an in
eis auaritatem præferant; & an mis-
erabiles, quibus videlicet nihil superest,
sumptibus Ecclesiæ sepeliant.

Videat an Clerici beneficiati in loco
suorū beneficiorū actu residentes, saltē
in quatuor maioribus festiuitatib. anni,
Paschæ videlicet, Pentecostes, Natiuita-
tis Christi, & Assumptionis Beatæ Virgi-
nis, vel omnium Sanctorum in Ecclesijs,
in quibus resident, publicē in Missæ so-
lennioris officio sub summo sacro de

11003
11004
11005

Concil.
Trid. ses.
23. c. 17.
Concil.
Prou. 1.
cod.

Concil.
Prou. 4.
quæ ad
fac. ord.
§. v. us.
d. c. 17.
Concil.
Triden-
ses. 21.
cap. 2.

Concil.
Prou. 1.
de funer.

man

manu celebrantis, reuerenter, & deuotè
sumant sacrosanctum corpus Domini.

Et an pro summo Pontifice ægrotante,
& pro eodem defuncto orent.

Concil. Prou. 6. quæ ad
An etiam pro Episcopo ad præscrip-
tum Concilij.

Inquirat etiam de fructibus, & pro-
uentibus Ecclesiæ, quomodo dispen-
sentur.

Et accuratè videat instrumenta or-
dinum, & bullas beneficiorum: præci-
puè autem infra scripta perpendat.

diu. o. Concil.
Prou. 1.
quæ ad
boa.

CAPVT XI.

Aduertenda circa instrumenta Or- dinum.

DILIGENTER, & studiosè cir-
ca ordinum instrumenta Visi-
tator consideret.

Concil. Triden. sess. 23. cap. 12.
An in ætate non legitima promotus
fuerit; id est ad Subdiaconatū ante 22. an-
num ad Diaconatum ante 32. Sacerdotiū
ante 25. inchoatum.

An plures ordines sacros, vel mino-
rem, & Sub diaconatum eodem die sus-
ceperit, & etiam, an plures minores nō
dispensatus ab Ordinario suo.

An sine dispensatione propter inter-
stitia, vbi opus sit.

An, si à non suo Episcopo absque di-
missorijs sui Ordinarij.

An in temporibus à iure non statutis
sine canonica dispensatione; & an in
ordine malè suscepto ministrauerit.

An per saltum; & an sic promotus
ministrauerit.

An obstiterit natalium defectus, e-
tiam occultus; & si fuerit dispensatus in
minoribus saltem ab Episcopo, & in
maioribus à summo Pontifice, an in di-
spensationis petitione falsum narratū,
aut suggestum sit.

An cum dimissorijs Capituli, vel al-
terius loco Capituli infra annum à die
vacationis concessis promotus fuerit,
& hoc casu, an occasione beneficij re-

cepti, vel recipiendi arctatus fuerit.

An maiores ordines ad titulū bene-
ficij, pensionis vel patrimonij nō suffi-
cientis, & actu non possessi susceperit.

Consideret etiam, & inquirat an fur-
tim, vel cum aliquo corporis vitio; quod
deformitatem notabilem induceret,
fuerit promotus.

An excommunicatus, aut per simoniā.

An irregularis ex delicto, vel biga-
mia non dispensatus.

Et circa hæc magna diligentia adhi-
benda est, quia vbi ordines sacri extra
tempora statuta, aut ante ætatem legiti-
mam, vel sine proprij Episcopi dimisso-
rijs sint accepti ex Constitutione Pij Se-
cundi ad literam relata à *Fusch.* suspen-
sio ipso iure incurritur, & administran-
do irregularitas; vt demum ad benefici-
orum priuationem procedi possit: Item
de eo, qui per saltum promotus est; cum
quo tamen ex legitima causa, si non mi-
nistrasset, Episcopus dispensare pote-
rat. Et qui suscipit aliquem ordinem
etiam minorem per Simoniam propriā,
realem ante ordinationem commissam,
licet occultam, quæ sit causa ordinati-
onis, est excommunicatus; etiam si
committatur dando alicui tertio, nō au-
tem Ordinatori. Et illegitimus absque
dispen.

Fusch.
lib. 2. c.
23. n. 16.
Conc.
Trid.
sess. 23.
cap. 12.